

ПОЛОЖЕННЯ
про проведення інструктажів з питань дотримання антикорупційного
законодавства у Державній установі «Головний медичний клінічний центр
Міністерства внутрішніх справ України»

I. Загальні положення

1. Це Положення встановлює загальний порядок організації і проведення інструктажів з питань дотримання антикорупційного законодавства у Державній установі «Головний медичний клінічний центр Міністерства внутрішніх справ України».
2. Положення розроблено з метою реалізації антикорупційних заходів, мінімізації та усунення корупційних ризиків.
3. Організація та контроль за своєчасністю проведення інструктажів здійснюється професіоналом з антикорупційної діяльності Державної установи «Головний медичний клінічний центр Міністерства внутрішніх справ України».
4. Професіонал з антикорупційної діяльності надає працівникам Державної установи «Головний медичний клінічний центр Міністерства внутрішніх справ України». методичну та консультаційну допомогу з питань дотримання законодавства щодо запобігання корупції.
5. При проведенні інструктажів працівнику роз'яснюються основні вимоги, обмеження та заборони визначені Законом України «Про запобігання корупції» (далі – Закон) правила етичної поведінки, обмеження та відповідальність за вчинення корупційних, пов'язаних з корупцією правопорушень або інших порушень цього Закону.
6. Вимоги Положення розповсюджуються на всіх працівників Державної установи «Головний медичний клінічний центр Міністерства внутрішніх справ України».

II. Види інструктажів

1. За характером і часом проведення інструктажі з питань дотримання антикорупційного законодавства поділяються на вступний і позаплановий.
2. Вступний інструктаж проводиться з усіма працівниками, які призначаються на посади до Державної установи «Головний медичний клінічний центр Міністерства внутрішніх справ України» постійно або тимчасово, не пізніше тижневого строку з дня прийняття працівника на роботу.

3. Обсяг і зміст вступного інструктажу визначено у «Формі інструктажу» щодо застосування антикорупційного законодавства відповідно до Додатку 1 даного Положення, яка містить базовий перелік питань з посиланням на статті Закону, що мають бути доведені до особи, на яку поширюється дія Закону. Обсяг і зміст вступного інструктажу визначаються Професіоналом з антикорупційної діяльності.
4. Позаплановий інструктаж проводиться з працівниками при введенні в дію нових або переглянутих нормативно-правових актів з антикорупційного законодавства, при внесенні змін та доповнень до них, а також при порушеннях працівником вимог Закону.
5. Обсяг і зміст позапланового інструктажу визначаються в кожному окремому випадку залежно від причин і обставин, що спричинили потребу його проведення.
6. Вступний та позаплановий інструктаж проводяться професіоналом з антикорупційної діяльності Державної установи «Головний медичний клінічний центр Міністерства внутрішніх справ України».

III. Порядок обліку інструктажів

1. Запис про проведення інструктажів робиться у «Журналі обліку інструктажів з дотримання положень Закону України «Про запобігання корупції», форма якого наведена у Додатку 2 до даного Положення, який повинен бути пронумерований, прошнурований та скріплений печаткою і зберігатися у професіонала з антикорупційної діяльності Державної установи «Головний медичний клінічний центр Міністерства внутрішніх справ України».
2. З метою перевірки повноти та своєчасності проведення інструктажів, Професіонал з антикорупційної діяльності Державної установи «Головний медичний клінічний центр Міністерства внутрішніх справ України» щокварталу до 15 числа місяця, що настає за звітним періодом, здійснює моніторинг проведення інструктажів з питань дотримання антикорупційного законодавства.

Професіонал з антикорупційної діяльності

Наталія ГЕРБУТ

Додаток 1
до Положення про проведення інструктажів з питань
дотримання антикорупційного законодавства у
Державній установі «Головний медичний клінічний
центр Міністерства внутрішніх справ України»
(розділ II)

ФОРМА ІНСТРУКТАЖУ

для новопризначених працівників Державної установи «Головний медичний клінічний центр Міністерства внутрішніх справ України» з основних положень Закону України «Про запобігання корупції» щодо застосування антикорупційних обмежень, заборон, а також вимог з дотримання правил етичної поведінки

Стаття 22 «Обмеження щодо використання службових повноважень чи свого становища» забороняє особі використовувати свої службові повноваження або своє становище та пов'язані з цим можливості з метою одержання неправомірної вигоди для себе чи інших осіб, у тому числі використовувати будь-яке державне чи комунальне майно або кошти в приватних інтересах.

Стаття 23 «Обмеження щодо одержання подарунків» забороняє особі безпосередньо або через інших осіб вимагати, просити, одержувати подарунки для себе чи близьких їм осіб від юридичних або фізичних осіб:

- 1) у зв'язку із здійсненням такими особами діяльності, пов'язаної із виконанням функцій держави або місцевого самоврядування;
- 2) якщо особа, яка дарує, перебуває в підпорядкуванні такої особи.

Стаття 24 «Запобігання одержанню неправомірної вигоди або подарунка та поводження з ними» зобов'язує особу:

- 1) відмовитися від пропозиції;
- 2) за можливості ідентифікувати особу, яка зробила пропозицію;
- 3) залучити свідків, якщо це можливо, у тому числі з числа співробітників;
- 4) письмово повідомити про пропозицію безпосереднього керівника (за наявності) або керівника відповідного органу, підприємства, установи, організації, спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції.

Стаття 25 «Обмеження щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності» забороняє:

- 1) займатися іншою оплачуваною (крім викладацької, наукової і творчої діяльності, медичної практики, інструкторської та суддівської практики із спорту) або підприємницькою діяльністю, якщо інше не передбачено Конституцією або законами України;
- 2) входити до складу правління, інших виконавчих чи контрольних органів, наглядової ради підприємства або організації, що має на меті одержання прибутку (крім випадків, коли особи здійснюють функції з управління акціями (частками, паями), що належать державі чи територіальній громаді, та представляють інтереси держави чи територіальної громади в раді (спостережній раді), ревізійній комісії господарської організації), якщо інше не передбачено Конституцією або законами України.

Стаття 26 «Обмеження після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави» забороняє особі:

- 1) протягом року з дня припинення відповідної діяльності укладати трудові договори (контракти) або вчиняти правочини у сфері підприємницької діяльності з юридичними особами приватного права або фізичними особами - підприємцями, якщо особа, протягом року до дня припинення виконання функцій держави або місцевого самоврядування здійснювала повноваження з контролю, нагляду або підготовки чи прийняття відповідних рішень щодо діяльності цих юридичних осіб або фізичних осіб – підприємців;

2) розголошувати або використовувати в інший спосіб у своїх інтересах інформацію, яка стала їм відома у зв'язку з виконанням службових повноважень, крім випадків, встановлених законом;

3) протягом року з дня припинення відповідної діяльності представляти інтереси будь-якої особи у справах (у тому числі в тих, що розглядаються в судах), в яких іншою стороною є орган, підприємство, установа, організація, в якому (яких) вони працювали на момент припинення зазначеної діяльності.

Стаття 27 «Обмеження спільної роботи близьких осіб» вказує на те, що особа не може мати у прямому підпорядкуванні близьких їй осіб або бути прямо підпорядкованими у зв'язку з виконанням повноважень близьким їй особам та зобов'язані повідомити керівництво органу, на посаду в якому вони претендують, про працюючих у цьому органі близьких їй осіб.

У разі виникнення обставин щодо порушення зазначених вимог вживати заходів щодо усунення таких обставин у п'ятнадцятиденний строк.

Якщо в зазначений строк ці обставини добровільно не усунуто, відповідні особи або близькі їм особи в місячний строк з моменту виникнення обставин підлягають переведенню в установленому порядку на іншу посаду, що виключає пряме підпорядкування.

У разі неможливості такого переведення особа, яка перебуває у підпорядкуванні, підлягає звільненню із займаної посади.

Стаття 28 «Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів» зобов'язує особу:

1) вживати заходів щодо недопущення виникнення реального, потенційного конфлікту інтересів;

2) повідомляти не пізніше наступного робочого дня з моменту, коли особа дізналася чи повинна була дізнатися про наявність у неї реального чи потенційного конфлікту інтересів безпосереднього керівника, а у випадку перебування особи на посаді, яка не передбачає наявності у неї безпосереднього керівника, або в колегіальному органі – Національне агентство з питань запобігання корупції чи інший визначений законом орган або колегіальний орган, під час виконання повноважень у якому виник конфлікт інтересів, відповідно;

3) не вчиняти дій та не приймати рішень в умовах реального конфлікту інтересів;

4) вжити заходів щодо врегулювання реального чи потенційного конфлікту інтересів.

Слід звернути увагу, що безпосередній керівник особи або керівник органу, до повноважень якого належить звільнення/ініціювання звільнення з посади, протягом двох робочих днів після отримання повідомлення про наявність у 2 підлеглої йому особи реального чи потенційного конфлікту інтересів приймає рішення щодо врегулювання конфлікту інтересів, про що повідомляє відповідну особу.

Стаття 29 «Заходи зовнішнього та самостійного врегулювання конфлікту інтересів» передбачає врегулювання конфлікту інтересів шляхом:

1) усунення особи від виконання завдання, вчинення дій, прийняття рішення чи участі в його прийнятті в умовах реального чи потенційного конфлікту інтересів;

2) застосування зовнішнього контролю за виконанням особою відповідного завдання, вчиненням нею певних дій чи прийняття рішень;

3) обмеження доступу особи до певної інформації;

4) перегляду обсягу службових повноважень особи;

5) переведення особи на іншу посаду;

б) звільнення особи.

Водночас зазначена стаття зобов'язує особу самостійно вжити заходів щодо врегулювання реального чи потенційного конфлікту інтересів шляхом позбавлення відповідного приватного інтересу з наданням підтверджуючих це документів безпосередньому керівнику або керівнику органу, до повноважень якого належить звільнення/ініціювання звільнення з посади.

Стаття 34 «Переведення, звільнення особи у зв'язку з наявністю конфлікту інтересів» застерігає особу про можливе переведення на іншу посаду у зв'язку з наявністю реального чи потенційного конфлікту інтересів за рішенням керівника органу у разі, якщо конфлікт інтересів у його діяльності має постійний характер і не може бути врегульований шляхом усунення такої особи від виконання завдання, вчинення дій, прийняття рішення чи участі в його прийнятті, обмеження її доступу до інформації, перегляду її повноважень та функцій, позбавлення

приватного інтересу та наявності вакантної посади, яка за своїми характеристиками відповідає особистим та професійним якостям особи.

Стаття 36 «Запобігання конфлікту інтересів у зв'язку з наявністю в особи підприємств чи корпоративних прав» зобов'язує особу протягом 60 днів після призначення (обрання) на посаду передати в управління іншій особі (окрім членів своєї сім'ї) належні їм підприємства та корпоративні права у порядку, встановленому законом.

Якщо на момент закінчення зазначеного шестидесятиденного строку в системі депозитного обліку встановлено обмеження на здійснення операцій з акціями на підставі відповідного рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку про зупинення внесення змін до системи депозитарного обліку, особи зобов'язані передати такі їм належні акції в управління іншій особі протягом 60 днів з дня відновлення внесення змін до системи депозитарного обліку щодо відповідних акцій.

У вказаних вище випадках особі забороняється передавати в управління належні їм підприємства та корпоративні права на користь членів своєї сім'ї.

Особи, призначені (обрані) на посаду, в односторонній термін після передачі в управління належних їм підприємств та корпоративних прав зобов'язані письмово повідомити про це Національне агентство із наданням нотаріально засвідченої копії укладеного договору.

Стаття 38 «Додержання вимог закону та етичних норм поведінки» зобов'язує особу під час виконання своїх службових повноважень неухильно додержуватися вимог закону та загально визнаних етичних норм поведінки, бути ввічливими у стосунках з громадянами, керівниками, колегами і підлеглими.

Стаття 40 «Політична нейтральність» зобов'язує особу при виконанні своїх службових повноважень дотримуватися політичної нейтральності, уникати демонстрації у будь-якому вигляді власних політичних переконань або поглядів, не використовувати службові повноваження в інтересах політичних партій чи їх осередків або окремих політиків.

Стаття 41 «Неупередженість» зобов'язує особу при виконанні своїх службових повноважень діяти неупереджено, незважаючи на приватні інтереси, особисте ставлення до будь-яких осіб, на свої політичні погляди, ідеологічні, релігійні або інші особисті погляди чи переконання.

Стаття 42 «Компетентність і ефективність» зобов'язує особу сумлінно, компетентно, вчасно, результативно і відповідально виконувати службові повноваження та професійні обов'язки, рішення та доручення органів і осіб, яким вона підпорядкована, підзвітна або підконтрольна, не допускати зловживань та неефективного використання державної і комунальної власності.

Стаття 43 «Нерозголошення інформації» зобов'язує особу не розголошувати і не використовувати в інший спосіб конфіденційну та іншу інформацію з обмеженим доступом, що стала їй відома у зв'язку з виконанням своїх службових повноважень та професійних обов'язків, крім випадків, встановлених законом.

Стаття 44 «Утримання від виконання незаконних рішень чи доручень» зобов'язує особу:

1) незважаючи на приватні інтереси, утримуватися від виконання рішень чи доручень керівництва, якщо вони суперечать закону;

2) самостійно оцінювати правомірність наданих керівництвом рішень чи доручень та можливу шкоду, що буде завдана у разі виконання таких рішень чи доручень;

3) у разі отримання для виконання рішень чи доручень, які особа вважає незаконними або такими, що становлять загрозу охоронюваним законом правам, свободам чи інтересам окремих громадян, юридичних осіб, державним або суспільним інтересам, вона повинна негайно в письмовій формі повідомляти про це керівника органу, підприємства, установи, організації, в якому вона працює.

Стаття 45 «Подання декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування» зобов'язує особу щорічно до 1 квітня подавати шляхом заповнення на офіційному вебсайті Національного агентства декларацію за минулий рік за формою, що визначається Національним агентством з питань запобігання корупції, а також у випадках, передбачених зазначеною статтею.

Стаття 52 «Додаткові заходи здійснення фінансового контролю» встановлюють для особи обов'язок у разі:

1) відкриття суб'єктом декларування або членом його сім'ї валютного рахунка в установі банку-нерезидента письмово повідомити у двадцятиденний строк про це Національне агентство у встановленому ним порядку, із зазначенням номера рахунка і місце знаходження банку-нерезидента;

2) суттєвої зміни у майновому стані суб'єкта декларування, а саме отримання доходу, придбання майна або здійснення видатку на суму, яка перевищує 50 прожиткових мінімумів, встановлених для працездатних осіб на 1 січня відповідного року, у десятиденний строк з моменту отримання доходу, придбання майна або здійснення видатку повідомити про це Національне агентство (зазначена форма застосовується до суб'єктів декларування, які є службовими особами, які займають відповідальне та особливо відповідальне становище, а також суб'єктів декларування, які займають посади, пов'язані з високим рівнем корупційних ризиків, відповідно до статті 51³ цього Закону).

Відповідно до абзацу двадцять першого частини першої статті 1 цього Закону викривачем є фізична особа, яка за наявності переконання, що інформація є достовірною, повідомила про можливі факти пов'язаних з корупцією правопорушень, вчинення іншою особою, якщо така інформація стала їй відома у зв'язку з її трудовою, професійною, господарською, громадською, науковою діяльністю, проходженням нею служби чи навчання або її участю у передбачених законодавством процедурах, які є обов'язковим для початку такої діяльності, проходження служби чи навчання.

Стаття 53 «Державний захист викривачів» встановлює зокрема, що викривачі, їх близькі особи перебувають під захистом держави. За наявності загрози життю, житлу, здоров'ю та майну викривачів, їх близьких осіб у зв'язку із здійсненням повідомленням про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону правоохоронними органами до них можуть бути застосовані правові, організаційно-технічні та інші спрямовані на захист від протиправних посягань заходи, передбачені Законом України «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві».

Стаття 53¹ «Забезпечення умов для повідомлення інформації про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону» встановлює, що подання повідомлень (у тому числі анонімних) через внутрішні канали повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону здійснюється через відкритий для цілодобового доступу Єдиний портал повідомлень викривачів та спеціальні телефонні лінії.

При використанні особами будь-яких інших способів здійснення повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього закону (направлення повідомлення, у тому числі анонімного, у паперовій або електронній формі чи здійснення повідомлення на особистому прийомі, через спеціальну телефонну лінію тощо) їм гарантується дотримання умов конфіденційності та анонімності, а також внесення цієї інформації до Єдиного порталу повідомлень викривачів уповноваженими на це особами відповідних суб'єктів не пізніше наступного робочого дня з моменту її отримання.

Стаття 53² «Порядок здійснення перевірки за повідомленням викривача» встановлює, зокрема що:

1) викривач самостійно визначає, які канали використовувати для повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону, а саме; внутрішні регулярні або зовнішні канали.

2) Повідомлення має містити фактичні дані, що вказують на можливе вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення, інших порушень цього Закону, які можуть бути перевірені.

Стаття 53³ «Права та гарантії захисту викривача» визначає, що права викривача виникають з моменту повідомлення ним інформації про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону.

Викривач має право:

- 1) бути повідомленим про свої права та обов'язки, передбачені цим Законом;
- 2) подавати докази на підтвердження своєї заяви;

- 3) отримувати від уповноваженого органу, до якого він подав повідомлення, підтвердження його прийняття і реєстрації;
- 4) давати пояснення, свідчення або відмовитися їх давати;
- 5) на безоплатну правничу допомогу у зв'язку із захистом прав викривача;
- 6) на конфіденційність;
- 7) повідомляти про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону без зазначення відомостей про себе (анонімно);
- 8) у разі загрози життю і здоров'ю на забезпечення безпеки щодо себе та близьких осіб, майна та житла або на відмову від таких заходів;
- 9) на відшкодування витрат у зв'язку із захистом прав викривачів, витрат на адвоката у зв'язку із захистом прав особи як викривача, витрат на судовий збір;
- 10) на винагороду у визначених законом випадках;
- 11) на отримання психологічної допомоги;
- 12) на звільнення від юридичної відповідальності у визначених законом випадках;
- 13) отримувати інформацію про стан та результати розгляду, перевірки та/або розслідування за фактом повідомлення ним інформації.

Стаття 65 «Відповідальність за корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення» передбачає, що за вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень особа притягається до кримінальної, адміністративної, цивільно-правової та дисциплінарної відповідальності у встановленому законом порядку.

З основними положеннями Закону України «Про запобігання корупції» ознайомлений (на).

(прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності)
працівника уповноваженого підрозділу,
який проводив інструктаж)

(прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності)
працівника установи, який проходив інструктаж)

«_____» _____ 20__ р.

Додаток 2
до Положення про проведення інструктажів
з питань дотримання антикорупційного
законодавства у Державній установі
«Головний медичний клінічний центр
Міністерства внутрішніх справ України»
(розділ III)

ЖУРНАЛ
обліку інструктажів з дотримання
положень Закону України
«Про запобігання корупції»

№ з/п	Дата проведення інструктажу	ПІБ працівника	Посада, на яку призначається	ПІБ особи, яка проводить інструктаж	Підпис та дата про ознайомлення	Примітки (вид інструктажу)
1	2	3	4	5	6	7

ПАМ'ЯТКА

щодо застосування антикорупційного законодавства

Вступ

Пам'ятка розрахована для використання у роботі працівниками Державної установи «Головний медичний клінічний центр Міністерства внутрішніх справ України з метою ознайомлення працівників з основними положеннями законодавства з питань запобігання і протидії корупції, забезпечення єдиної практики застосування вимог антикорупційного законодавства.

Пам'ятка містить роз'яснення сутності обмежень, заборон, зобов'язань та інших вимог, встановлених антикорупційним законодавством для осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування та посадових осіб, юридичних осіб публічного права. Включає алгоритм дій для забезпечення безумовного виконання і правильного застосування вимог, встановлених антикорупційним законодавством.

1. Загальні положення

1.1. В Україні створено систему антикорупційного законодавства, яка охоплює всі сфери суспільного життя і включає різні види нормативно-правових актів. Основним антикорупційним нормативно-правовим актом в Україні є Закон України «Про запобігання корупції» (далі – Закон).

У цілому основу антикорупційного законодавства України утворюють наступні акти законодавства:

- Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції (ратифікована Україною 18.10.2006);
- Конституція України;
- Кримінальний кодекс України;
- Кодекс України про адміністративні правопорушення.

Безперечно, наведений перелік не є вичерпним і включає лише основні нормативно-правові акти у сфері запобігання і виявлення корупції. Спеціальні норми щодо запобігання і виявлення корупції також визначені актами законодавства, якими врегульовано діяльність окремих державних органів, служб тощо (в частині визначення їх статусу, функцій, процедур тощо). Такі норми є важливими з огляду на те, що вони утворюють превентивні механізми неналежної поведінки посадовців. У цій частині законодавство є динамічним, воно постійно вдосконалюється і розвивається.

1.2. Визначення основних термінів

У статті 1 Закону визначено сутність ключових законодавчих термінів, що формує чітке розуміння національних антикорупційних стандартів. В інших актах законодавства терміни найчастіше використовуються з прямим посиланням на

основний антикорупційний закон. Таким чином, в Законі наводяться значення термінів, які застосовуються в усій системі національного антикорупційного законодавства, зокрема:

- антикорупційна експертиза;
- пряме підпорядкування;
- близькі особи та члени сім'ї;
- корупція та корупційне правопорушення;
- правопорушення, пов'язане з корупцією;
- подарунок та неправомірна вигода;
- потенційний та реальний конфлікти інтересів;
- приватний інтерес;
- спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції;
- суб'єкти декларування;
- виборні особи.

1.3. Суб'єкти відповідальності за корупційні правопорушення

Статтею 3 Закону визначено суб'єктів, на яких поширюється дія цього Закону (особи уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, депутати міських рад, посадові особи органів місцевого самоврядування, особи, які для цілей Закону прирівнюються до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування). Зокрема, наведено вичерпний перелік осіб, які зобов'язані виконувати встановлені законодавством антикорупційні обмеження та обов'язки, та які можуть понести відповідальність за порушення антикорупційного законодавства.

1.4. Суб'єкти в сфері реалізації антикорупційної політики держави

Відповідно до статті 1 Закону до спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції відносяться:

- органи прокуратури,
- Національної поліції,
- Національне антикорупційне бюро України,
- Національне агентство з питань запобігання корупції.

У статті 4 Закону визначено, що Національне агентство з питань запобігання корупції (далі - Національне агентство) є центральним органом виконавчої влади зі спеціальним статусом, який забезпечує формування та реалізує державну антикорупційну політику.

Національне агентство є відповідальним перед Верховною Радою України і підконтрольним їй та підзвітний Кабінету Міністрів України.

Статтею 11 Закону передбачено широкий спектр повноважень Національного агентства, зокрема,

- проведення аналізу стану запобігання та протидії корупції в Україні, діяльності державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим та органів місцевого самоврядування у сфері запобігання та протидії корупції;
- формування та реалізація антикорупційної політики, розроблення проектів нормативно-правових актів з цих питань;
- організація проведення досліджень з питань вивчення ситуації щодо корупції;

- здійснення моніторингу та контролю за виконанням актів законодавства з питань етичної поведінки, запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у діяльності осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та прирівняних до них осіб;
- здійснення в порядку, визначеному цим Законом, контролю та перевірки декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, зберігання та оприлюднення таких декларацій, проведення моніторингу способу життя осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування;
- забезпечення ведення Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення;
- надання роз'яснень, методичної та консультаційної допомоги з питань застосування актів законодавства з питань етичної поведінки, запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у діяльності осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та прирівняних до них осіб;
- інші повноваження, визначені законом.

Національне антикорупційне бюро України – державний правоохоронний орган, основним завданням якого є попередження, виявлення, припинення, розслідування та розкриття корупційних правопорушень, віднесених до його підслідності, а також запобігання вчиненню нових.

Компетенція Національного бюро поширюється лише на ту частину корупційних злочинів, які є найбільш суспільно небезпечними. До них відносяться корупційні злочини:

- вчинені вищими посадовими особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, спеціальними суб'єктами (судді, народні депутати, прокурори Генеральної прокуратури України і т.д.);
- розмір предмета злочину чи шкоди дорівнює чи перевищує мінімальну заробітну плату в 500 разів;
- корупційне правопорушення вчинено щодо іноземних посадових осіб або становить загрозу національній безпеці.

Органи прокуратури згідно статті 2 Закону України “Про прокуратуру” здійснюють функції, які пов'язані з:

- представництвом інтересів громадянина або держави в суді та їх захистом при виконанні судових рішень (наказ Генеральної прокуратури України від 28.05.2015 № бгн);
- наглядом за додержанням законів органами, що провадять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство;
- наглядом за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян.

Також, в структурі Генеральної прокуратури України на правах самостійного структурного підрозділу утворено Спеціалізовану антикорупційну прокуратуру, на яку покладаються такі функції:

- здійснення нагляду за додержанням законів під час проведення оперативно-розшукової діяльності, досудового розслідування Національним антикорупційним бюро України;
- підтримання державного обвинувачення у відповідних провадженнях;
- представництво інтересів громадянина або держави в суді у випадках, передбачених цим Законом, і пов'язаних із корупційними або пов'язаними з корупцією правопорушеннями.

Також, на органи прокуратури покладено функцію здійснення координації діяльності правоохоронних органів з питань протидії корупції (статті 7, 8-1 Закону України "Про прокуратуру").

Органи Національної поліції – здійснюють досудове розслідування кримінальних правопорушень у межах визначеної підслідності (пп.9 п.3 Положення про Національну поліцію, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 р. №877).

1.5. Реалізація антикорупційної політики

Антикорупційна стратегія реалізується шляхом виконання державної програми, яка розробляється Національним агентством та затверджується Кабінетом Міністрів України.

Керівники виконавчих органів несуть персональну відповідальність за забезпечення реалізації державної програми з виконання Антикорупційної стратегії.

2. Обмеження для посадових осіб

2.1. Обмеження щодо використання службових повноважень чи свого становища (стаття 22 Закону України «Про запобігання корупції», далі – Закону).

Особам, зазначеним у [частині першій](#) статті 3 Закону, забороняється використовувати свої службові повноваження або своє становище та пов'язані з цим можливості з метою одержання неправомірної вигоди для себе чи інших осіб, у тому числі використовувати будь-яке державне чи комунальне майно або кошти в приватних інтересах.

2.2. Обмеження щодо одержання подарунків (статті 23, 24 Закону).

Особам, зазначеним у [пунктах 1, 2](#) частини першої статті 3 Закону, забороняється безпосередньо або через інших осіб вимагати, просити, одержувати подарунки для себе чи близьких їм осіб від юридичних або фізичних осіб:

- 1) у зв'язку із здійсненням такими особами діяльності, пов'язаної із виконанням функцій держави або місцевого самоврядування;
- 2) якщо особа, яка дарує, перебуває в підпорядкуванні такої особи.

Особам, які за будь-який рік, починаючи з 2010 року, належали або належать до осіб, передбачених [абзацом третім](#) пункту 3 підрозділу 9⁴ "Особливості застосування одноразового (спеціального) добровільного декларування активів фізичних осіб" розділу XX "Перехідні положення" Податкового кодексу України, забороняється безпосередньо або через інших осіб одержувати від членів сім'ї такої фізичної особи першого та другого ступенів споріднення, визначених [підпунктом 14.1.263](#) пункту 14.1 статті 14 Податкового кодексу України, подарунки, які є активами, включеними до одноразової (спеціальної) добровільної декларації відповідно до [підрозділу 9⁴](#) "Особливості застосування

одноразового (спеціального) добровільного декларування активів фізичних осіб" розділу XX "Прикінцеві положення" Податкового кодексу України, протягом п'яти років з дати закінчення строку подання декларацій з одноразового (спеціального) добровільного декларування відповідно до Податкового кодексу України.

Особи, зазначені у [пунктах 1, 2](#) частини першої статті 3 Закону, можуть приймати подарунки, які відповідають загально визнаним уявленням про гостинність, крім випадків, передбачених частиною першою цієї статті, якщо вартість таких подарунків не перевищує один прожитковий мінімум для працездатних осіб, встановлений на день прийняття подарунка, одноразово, а сукупна вартість таких подарунків, отриманих від однієї особи (групи осіб) протягом року, не перевищує двох прожиткових мінімумів, встановлених для працездатної особи на 1 січня того року, в якому прийнято подарунки.

Передбачене цією частиною обмеження щодо вартості подарунків не поширюється на подарунки, які:

- 1) даруються близькими особами;
- 2) одержуються як загальнодоступні знижки на товари, послуги, загальнодоступні виграші, призи, премії, бонуси.

Подарунки, одержані особами, зазначеними у [пунктах 1, 2](#) частини першої статті 3 Закону, як подарунки державі, Автономній Республіці Крим, територіальній громаді, державним або комунальним підприємствам, установам чи організаціям, є відповідно державною або комунальною власністю і передаються органу, підприємству, установі чи організації у [порядку](#), визначеному Кабінетом Міністрів України.

Рішення, прийняте особою, зазначеною у пунктах 1, 2 частини першої статті 3 Закону, на користь особи, від якої вона чи її близькі особи отримали подарунок, вважаються такими, що прийняті в умовах конфлікту інтересів, і на ці рішення розповсюджуються положення [статті 67](#) Закону.

Особи, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, прирівняні до них особи у разі надходження пропозиції щодо неправомірної вигоди або подарунка, незважаючи на приватні інтереси, зобов'язані невідкладно вжити таких заходів:

- 1) відмовитися від пропозиції;
- 2) за можливості ідентифікувати особу, яка зробила пропозицію;
- 3) залучити свідків, якщо це можливо, у тому числі з числа співробітників;
- 4) письмово повідомити про пропозицію безпосереднього керівника (за наявності) або керівника відповідного органу, підприємства, установи, організації, спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції.

Якщо особа, на яку поширюються обмеження щодо використання службового становища та щодо одержання подарунків, виявила у своєму службовому приміщенні чи отримала майно, що може бути неправомірною вигодою, або подарунок, вона зобов'язана невідкладно, але не пізніше одного робочого дня, письмово повідомити про цей факт свого безпосереднього керівника або керівника відповідного органу, підприємства, установи, організації.

Про виявлення майна, що може бути неправомірною вигодою, або подарунка складається акт, який підписується особою, яка виявила неправомірну вигоду або

подарунок, та її безпосереднім керівником або керівником відповідного органу, підприємства, установи, організації.

У разі якщо майно, що може бути неправомірною вигодою, або подарунок виявляє особа, яка є керівником органу, підприємства, установи, організації, акт про виявлення майна, що може бути неправомірною вигодою, або подарунка підписує ця особа та особа, уповноважена на виконання обов'язків керівника відповідного органу, підприємства, установи, організації у разі його відсутності.

Предмети неправомірної вигоди, а також одержані чи виявлені подарунки зберігаються в органі до їх передачі спеціально уповноваженим суб'єктам у сфері протидії корупції.

Положення цієї статті не поширюються на випадки одержання подарунка за наявності обставин, передбачених [частиною другою](#) статті 23 Закону.

У випадку наявності в особи, зазначеної у [пунктах 1, 2](#) частини першої статті 3 цього Закону, сумнівів щодо можливості одержання нею подарунка, вона має право письмово звернутися для одержання консультації з цього питання до Національного агентства, яке надає відповідне роз'яснення.

2.3. Обмеження щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності (стаття 25 Закону).

Особам, зазначеним у [пункті 1](#) частини першої статті 3 Закону, забороняється:

1) займатися іншою оплачуваною (крім викладацької, наукової і творчої діяльності, медичної практики, інструкторської та суддівської практики із спорту) або підприємницькою діяльністю, якщо інше не передбачено [Конституцією](#) або законами України;

2) входити до складу правління, інших виконавчих чи контрольних органів, наглядової ради підприємства або організації, що має на меті одержання прибутку (крім випадків, коли особи здійснюють функції з управління акціями (частками, паями), що належать державі чи територіальній громаді, та представляють інтереси держави чи територіальної громади в раді (спостережній раді), ревізійній комісії господарської організації), якщо інше не передбачено [Конституцією](#) або законами України, крім випадку, передбаченого абзацом першим частини другої цієї статті.

Особа, призначена (обрана) на посаду, зазначену в [пункті 1](#) частини першої статті 3 Закону, зобов'язана не пізніше 15 робочих днів з дня призначення (обрання) на посаду здійснити дії, спрямовані на припинення підприємницької діяльності та припинення її повноважень у складі правління, інших виконавчих чи контрольних органів, наглядової ради підприємства або організації, що має на меті одержання прибутку (крім випадків, якщо особа здійснює функції з управління акціями (частками, паями), що належать державі чи територіальній громаді, та представляє інтереси держави чи територіальної громади в раді (спостережній раді), ревізійній комісії господарської організації), якщо інше непередбачено [Конституцією](#) або законами України.

У строк, визначений абзацом першим цієї частини, особі, призначеній (обраній) на посаду, зазначену в [пункті 1](#) частини першої статті 3 цього Закону, забороняється здійснювати підприємницьку діяльність, брати участь у діяльності та прийнятті рішень відповідними органами з дня призначення (обрання) на посаду

та отримувати будь-які доходи (винагороду тощо) у зв'язку із здійсненням підприємницької діяльності або перебуванням у таких органах.

Обмеження, передбачені частиною першою цієї статті, не поширюються на депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутатів місцевих рад (крім тих, які здійснюють свої повноваження у відповідній раді на постійній основі), присяжних, помічників-консультантів народних депутатів України, працівників секретаріатів Голови Верховної Ради України, Першого заступника Голови Верховної Ради України та заступника Голови Верховної Ради України, працівників секретаріатів депутатських фракцій (депутатських груп) у Верховній Раді України, працівників патронатних служб у державних органах.

2.4. Обмеження після припинення діяльності посадової особи (стаття 26 Закону).

Особам, уповноваженим на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, зазначеним у [пункті 1](#) частини першої статті 3 Закону, які звільнилися або іншим чином припинили діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, забороняється:

1) протягом року з дня припинення відповідної діяльності укладати трудові договори (контракти) або вчиняти правочини у сфері підприємницької діяльності з юридичними особами приватного права або фізичними особами - підприємцями, якщо особи, зазначені в абзаці першому цієї частини, протягом року до дня припинення виконання функцій держави або місцевого самоврядування здійснювали повноваження з контролю, нагляду або підготовки чи прийняття відповідних рішень щодо діяльності цих юридичних осіб або фізичних осіб - підприємців;

2) розголошувати або використовувати в інший спосіб у своїх інтересах інформацію, яка стала їм відома у зв'язку з виконанням службових повноважень, крім випадків, встановлених законом;

3) протягом року з дня припинення відповідної діяльності представляти інтереси будь-якої особи у справах (у тому числі в тих, що розглядаються в судах), в яких іншою стороною є орган, підприємство, установа, організація, в якому (яких) вони працювали на момент припинення зазначеної діяльності.

Порушення встановленого пунктом 1 частини першої цієї статті обмеження щодо укладення трудового договору (контракту) є підставою для припинення відповідного договору.

Правочини у сфері підприємницької діяльності, вчинені з порушенням вимог пункту 1 частини першої цієї статті, можуть бути визнані недійсними.

У разі виявлення порушень, передбачених частиною першою цієї статті, Національне агентство звертається до суду для припинення трудового договору (контракту), визнання правочину недійсним.

2. 5. Обмеження спільної роботи близьких осіб (стаття 27 Закону).

Особи, зазначені у [пункті 1](#) частини першої статті 3 Закону, не можуть мати у прямому підпорядкуванні близьких їм осіб або бути прямо підпорядкованими у зв'язку з виконанням повноважень близьким їм особам.

Особи, які претендують на зайняття посад, зазначених у [пункті 1](#) частини першої статті 3 цього Закону, зобов'язані повідомити керівництво органу, на

посаду в якому вони претендують, про працюючих у цьому органі близьких їм осіб.

Положення абзаців першого та другого цієї частини не поширюються на:

- 1) народних засідателів і присяжних;
- 2) близьких осіб, які прямо підпорядковані один одному у зв'язку з набуттям одним з них статусу виборної особи;
- 3) осіб, які працюють у сільських населених пунктах (крім тих, що є районними центрами), а також гірських населених пунктах.

У разі виникнення обставин, що порушують вимоги частини першої цієї статті, відповідні особи, близькі їм особи вживають заходів щодо усунення таких обставин у п'ятнадцятиденний строк.

Якщо в зазначений строк ці обставини добровільно не усунуто, відповідні особи або близькі їм особи в місячний строк з моменту виникнення обставин підлягають переведенню в установленому порядку на іншу посаду, що виключає пряме підпорядкування.

У разі неможливості такого переведення особа, яка перебуває у підпорядкуванні, підлягає звільненню із займаної посади.

2.6. Зобов'язання у зв'язку із наявністю в особи підприємств чи корпоративних прав (стаття 36 Закону).

Особи, зазначені в [пункті 1](#), [підпункті "а"](#) пункту 2 частини першої статті 3 Закону, зобов'язані протягом 60 днів після призначення (обрання) на посаду передати в управління іншій особі належні їм підприємства та корпоративні права в порядку, встановленому законом.

Якщо на момент закінчення зазначеного шестидесятиденного строку в системі депозитарного обліку встановлено обмеження на здійснення операцій з акціями на підставі відповідного рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку про зупинення внесення змін до системи депозитарного обліку, особи, зазначені в [пункті 1](#), [підпункті "а"](#) пункту 2 частини першої статті 3 Закону, зобов'язані передати такі належні їм акції в управління іншій особі протягом 60 днів з дня відновлення внесення змін до системи депозитарного обліку щодо відповідних акцій.

У вказаних вище випадках особам, зазначеним у [пункті 1](#), [підпункті "а"](#) пункту 2 частини першої статті 3 Закону, забороняється передавати в управління належні їм підприємства та корпоративні права на користь членів своєї сім'ї.

Передача особами, зазначеними у пункті 1, підпункті "а" пункту 2 частини першої статті 3 Закону, належних їм підприємств, які за способом утворення (заснування) та формування статутного капіталу є унітарним, здійснюється шляхом укладення договору управління майном із суб'єктом підприємницької діяльності.

Передача особами, зазначеними у пункті 1, підпункті "а" пункту 2 частини першої статті 3 Закону, належних їм корпоративних прав здійснюється в один із таких способів:

- 1) укладення договору управління майном із суб'єктом підприємницької діяльності (крім договору управління цінними паперами та іншими фінансовими інструментами);

2) укладення договору про управління портфелем фінансових інструментів та/або грошовими коштами, призначеними для інвестування у фінансові інструменти, з інвестиційною фірмою, яка має видану Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку ліцензію на провадження діяльності з управління портфелем фінансових інструментів;

3) укладення договору про створення венчурного пайового інвестиційного фонду для управління переданими корпоративними правами з компанією з управління активами, яка має ліцензію Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку на провадження діяльності з управління активами.

Передача корпоративних прав як оплата вартості цінних паперів венчурного пайового інвестиційного фонду здійснюється після реєстрації Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку випуску цінних паперів такого інституту спільного інвестування.

Особи, зазначені у [пункті 1](#), [підпункті "а" пункту 2](#) частини першої статті 3 Закону, не можуть укласти договори, зазначені у частинах другій та третій цієї статті, із суб'єктами підприємницької діяльності, інвестиційними фірмами та компаніями з управління активами, в яких працюють члени сім'ї таких осіб.

Особи, зазначені у пункті 1, підпункті "а" пункту 2 частини першої статті 3 цього Закону, призначені (обрані) на посаду, в одноденний термін після передачі в управління належних їм підприємств та корпоративних прав зобов'язані письмово повідомити про це Національне агентство із наданням нотаріально засвідченої копії укладеного договору.

Вимоги цієї статті не поширюються на:

1) осіб, які входять як незалежні члени до складу наглядової ради державного банку, державного підприємства, державної організації, що має на меті одержання прибутку, господарського товариства, у статутному капіталі якого більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі;

1¹) осіб, у власності яких перебувають акції акціонерного товариства - резидента України, сукупна номінальна вартість яких не перевищує 0,25 прожиткового мінімуму, встановленого для працевдатних осіб на 1 січня року, в якому особа призначена (обрана) на посаду, та сукупно не перевищують 5 відсотків голосуючих акцій товариства;

2) депутатів місцевих рад (крім тих, які здійснюють свої повноваження у відповідній раді на постійній основі);

3) помічників-консультантів народних депутатів України, працівників секретаріатів Голови Верховної Ради України, Першого заступника Голови Верховної Ради України та заступника Голови Верховної Ради України, працівників секретаріатів депутатських фракцій (депутатських груп) у Верховній Раді України.

1. Зобов'язання щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів

3.1. Стаття 1 Закону України «Про запобігання корупції»

потенційний конфлікт інтересів - наявність у особи приватного інтересу у сфері, в якій вона виконує свої службові чи представницькі повноваження, що може вплинути на об'єктивність чи неупередженість прийняття нею рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень;

реальний конфлікт інтересів - суперечність між приватним інтересом особи та її службовими чи представницькими повноваженнями, що впливає на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень;

приватний інтерес - будь-який майновий чи немайновий інтерес особи, у тому числі зумовлений особистими, сімейними, дружніми чи іншими позаслужбовими стосунками з фізичними чи юридичними особами, у тому числі ті, що виникають у зв'язку з членством або діяльністю в громадських, політичних, релігійних чи інших організаціях.

Відповідно до статті 28 Закону особи, зазначені у [пунктах 1, 2](#) частини першої статті 3 Закону, зобов'язані:

- вживати заходів щодо недопущення виникнення реального, потенційного конфлікту інтересів;

- повідомляти не пізніше наступного робочого дня з моменту, коли особа дізналася чи повинна була дізнатися про наявність у неї реального чи потенційного конфлікту інтересів безпосереднього керівника, а у випадку перебування особи на посаді, яка не передбачає наявності у неї безпосереднього керівника, або в колегіальному органі - Національне агентство з питань запобігання корупції чи інший визначений законом орган або колегіальний орган, під час виконання повноважень у якому виник конфлікт інтересів, відповідно;

- не вчиняти дій та не приймати рішень в умовах реального конфлікту інтересів;

- вжити заходів щодо врегулювання реального чи потенційного конфлікту інтересів.

Безпосередній керівник особи або керівник органу, до повноважень якого належить звільнення/ініціювання звільнення з посади, протягом двох робочих днів після отримання повідомлення про наявність у підлеглої йому особи реального чи потенційного конфлікту інтересів приймає рішення щодо врегулювання конфлікту інтересів, про що повідомляє відповідну особу.

У разі існування в особи сумнівів щодо наявності в неї конфлікту інтересів вона має право звернутися за роз'ясненням до Національного агентства з питань запобігання корупції. Національне агентство з питань запобігання корупції у випадку одержання від особи повідомлення про наявність у неї реального, потенційного конфлікту інтересів упродовж семи робочих днів роз'яснює такій особі порядок її дій щодо врегулювання конфлікту інтересів.

При прийнятті на службу в органи місцевого самоврядування особа ознайомлюється з Порядком врегулювання конфлікту інтересів у даному органі.

Відмітка про таке ознайомлення додається до особової справи посадової особи місцевого самоврядування.

4. Правила етичної поведінки посадових осіб місцевого самоврядування

Посадові особи місцевого самоврядування та особи, які для цілей Закону прирівнюються до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування зобов'язані керуватися під час виконання своїх службових чи представницьких повноважень, підстави та порядок притягнення до

відповідальності за порушення цих вимог встановлюються цим Законом, який є правовою основою для кодексів чи стандартів професійної етики.

При прийнятті на службу в органи місцевого самоврядування особа ознайомлюється з Загальними правилами етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування, затвердженими Наказом Національного агентства України з питань державної служби № 158 від 05.08.2016 та Кодексом етичної поведінки посадових осіб органу місцевого самоврядування.

Відмітка про таке ознайомлення додається до особової справи посадової особи місцевого самоврядування.

5. Фінансовий контроль

5.1. Стаття 45 Закону України «Про запобігання корупції»

Посадові особи місцевого самоврядування зобов'язані щорічно до 1 квітня подавати шляхом заповнення на офіційному веб-сайті Національного агентства з питань запобігання корупції декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування (далі - декларація), за минулий рік за формою, що визначається Національним агентством.

- щорічна декларація подається у період з 00 годин 00 хвилин 01 січня до 00 годин 00 хвилин 01 квітня року, наступного за звітним роком. Така декларація охоплює звітний рік (період з 01 січня до 31 грудня включно), що передує року, в якому подається декларація, та містить інформацію станом на 31 грудня звітного року.

Особи, які припиняють діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, подають декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за період, не охоплений раніше поданими деклараціями.

Особи, які припинили діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, зобов'язані наступного року після припинення діяльності подавати в установленому частиною першою цієї статті порядку декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за минулий рік.

Особа, яка претендує на зайняття посади, зазначеної у пункті 1, підпункті "а" пункту 2 частини першої статті 3 Закону, та особа, зазначена у пункті 4 (крім осіб, які балотуються кандидатами у депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад, на посади сільських, селищних, міських голів) частини першої статті 3 цього Закону, до призначення або обрання на відповідну посаду подає в установленому цим Законом порядку декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за минулий рік. Особа, обрана депутатом Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутатом місцевої ради, сільським, селищним, міським головою, подає таку декларацію впродовж п'ятнадцяти календарних днів з дня набуття повноважень відповідно депутата, сільського, селищного, міського голови.

На період дії воєнного стану в Україні змінюються вимоги щодо заходів фінансового контролю (подання декларації, повідомлення про суттєві зміни в майновому стані, повідомлення про відкриття валютного рахунку в уретанові

банку-нерезидента) до осіб, на яких поширюється дія Закону України «Про запобігання корупції» (далі – Закон).

У разі, коли кінцевий строк подання декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, або підстави для подання повідомлення про суттєві зміни у майновому стані та/або повідомлення про відкриття валютного рахунку в установі банку- нерезидента припадають на період дії воєнного стану, суб'єкт декларування зобов'язаний подати декларацію або відповідне повідомлення протягом 90 календарних днів з дня припинення чи скасування воєнного стану.

Відомості, що вносяться до декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування відповідно до пунктів 7, 10 частини 1 статті 46 Закону, не зазначаються якщо, суб'єкт декларування:

- одержав грошові кошти та використав їх у повному обсязі (за наявності підтвердження використання одержаних грошових коштів на одну або декілька із зазначених цілей) виключно на:

- здійснення переказів на спеціальні рахунки, відкриті Національним банком України для підтримки Збройних Сил України та/або для гуманітарної допомоги особам, які постраждали внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України;

- здійснення у встановленому законодавством порядку благодійних пожертв на користь Збройних Сил України;

- здійснення у встановленому законодавством порядку благодійних пожертв для підтримки і захисту осіб, які постраждали внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України;

- здійснення витрат на придбання та доставку товарів з подальшою їх передачею у власність Збройним Силам України, іншим військовим формуванням, утвореним відповідно до законів України, добровольчим формуванням територіальних громад, розвідувальним органам, правоохоронним органам;

- здійснення витрат на придбання та доставку товарів, оплату робіт чи послуг, наданих як гуманітарна допомога особам, які постраждали внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України;

- одержав безоплатно або за ціною, нижчою за мінімальну ринкову цін. товари з подальшою їх передачею у власність Збройним Силам України, іншим військовим формуванням, утвореним відповідно до законів України, добровольчим формуванням територіальних громад, розвідувальним органам та правоохоронним органам (за наявності підтвердження передачі таких товарів у повному обсязі);

- одержав безоплатно або за ціною, нижчою за мінімальну ринкову ціну, як особа, яка фактично проживає на тимчасово окупованих територіях України чи на територіях, на яких ведуться (велися) бойові дії, або як особа, яка була змушена залишити місце свого фактичного проживання внаслідок тимчасової окупації (загрози тимчасової окупації), ведення (загрози ведення) бойових дій:

- послуги із проживання чи розміщення;

- транспортні послуги чи послуги із перевезення у зв'язку із зміною місця фактичного проживання та/або з поверненням до місця проживання;

- медичні послуги;

- лікарські засоби;

- товари, роботи або послуги, визнані гуманітарною допомогою (за винятком транспортних засобів, інших самохідних машин і механізмів, крім легкових автомобілів, спеціально обладнаних для перевезення осіб з інвалідністю та переданих особам з інвалідністю);

- одержав безоплатно або за ціною, нижчою за мінімальну ринкову ціну, товари, надані як благодійна жертва чи гуманітарна допомога особам, які постраждали внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України (за наявності підтвердження надання таких товарів у повному обсязі);

- одержав матеріальну допомогу, передбачену законодавством іноземної держави (крім держави, визнаної Верховною Радою України державою – агресором), виплачену за рахунок коштів іноземної держави або міжнародної організації.

У разі одержання доходу, придбання майна, здійснення видатків у вищевказаних випадках, повідомлення про суттєві зміни у майновому стані не подається.

У разі відкриття суб'єктом декларування або членом його сім'ї валютного рахунку в установі банку-нерезидента та який використовувався виключно для отримання матеріальної допомоги, передбаченої законодавством іноземної держави, виплаченої за рахунок коштів іноземної держави або міжнародної організації, та був закритий протягом одного місяця з дня припинення чи скасування воєнного стану, повідомлення про відкриття валютного рахунку може не подаватися.

6. Відповідальність за корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення

Згідно з статтею 65⁻¹ за вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень посадові особи місцевого самоврядування притягаються до кримінальної, адміністративної, цивільно-правової та дисциплінарної відповідальності у встановленому законом порядку.

корупційне правопорушення - діяння, що містить ознаки корупції, вчинене особою, зазначеною у ч.1 статті 3 цього Закону, за яке законом встановлено кримінальну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність;

корупція - використання особою, зазначеною у ч. 1 статті 3 цього Закону, наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, зазначеній у ч.1 статті 3 цього Закону, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей;

правопорушення, пов'язане з корупцією - діяння, що не містить ознак корупції, але порушує встановлені цим Законом вимоги, заборони та обмеження, вчинене особою, зазначеною у ч.1 статті 3 цього Закону, за яке законом встановлено кримінальну, адміністративну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність.

2) Перелік корупційних правопорушень, за вчинення яких передбачено кримінальну відповідальність.

Відповідно до Примітки до статті 45 Кримінального кодексу України корупційними злочинами відповідно до цього Кодексу вважаються злочини, передбачені статтями [191](#), [262](#), [308](#), [312](#), [313](#), [320](#), [357](#), [410](#), у випадку їх вчинення шляхом зловживання службовим становищем, а також злочини, передбачені статтями [210](#), [354](#), [364](#), [364-1](#), [365-2](#), [368 - 369-2](#) цього Кодексу.

Стаття 364. Зловживання владою або службовим становищем

ч.1. Зловживання владою або службовим становищем, тобто умисне, з метою одержання будь-якої неправомірної вигоди для самої себе чи іншої фізичної або юридичної особи використання службовою особою влади чи службового становища всупереч інтересам служби, якщо воно завдало істотної шкоди охоронюваним законом правам, свободам та інтересам окремих громадян або державним чи громадським інтересам, або інтересам юридичних осіб, -

карається арештом на строк до шести місяців або обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років, із штрафом від двохсот п'ятдесяти до семисот п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Стаття 368. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою

ч.1. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання службовою особою неправомірної вигоди, а так само прохання надати таку вигоду для себе чи третьої особи за вчинення чи невчинення такою службовою особою в інтересах того, хто пропонує, обіцяє чи надає неправомірну вигоду, чи в інтересах третьої особи будь-якої дії з використанням наданої їй влади чи службового становища - карається штрафом від однієї тисячі до тисячі п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк від трьох до шести місяців, або позбавленням волі на строк від двох до чотирьох років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

3) Перелік правопорушень, пов'язаних з корупцією, за вчинення яких передбачено адміністративну відповідальність.

Глава 13-А «Адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією» Кодексу України про адміністративні правопорушення (КУпАП):

1. Порушення обмежень щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності (стаття 172-4);

2. Порушення встановлених законом обмежень щодо одержання подарунків (стаття 172-5);

3. Порушення вимог фінансового контролю (стаття 172-6);

4. Порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів (стаття 172-7);

5. Незаконне використання інформації, що стала відома особі у зв'язку з виконанням службових повноважень (стаття 172-8);

6. Невжиття заходів щодо протидії корупції (стаття 172-9).

Згідно зі статтею 255 КУпАП протоколи про правопорушення, передбачені статтями 172-4 – 172-9, мають право складати уповноважені на те посадові особи Національної поліції України та Національного агентства з питань запобігання корупції.

Особа, щодо якої складено протокол про адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією, якщо інше не передбачено [Конституцією](#) і законами України, може(але не обов'язково) бути відсторонена від виконання службових повноважень за рішенням керівника органу (установи, підприємства, організації), в якому вона працює, до закінчення розгляду справи судом.

4) Перелік правопорушень, пов'язаних з корупцією, за вчинення яких може бути притягнуто до дисциплінарної відповідальності (не є виключним):

1. Обмеження щодо використання службових повноважень чи свого становища (стаття 22 Закону).

2. Обмеження щодо одержання подарунка (стаття 23 Закону).

3. Обмеження щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності (стаття 25 Закону).

4. Обмеження після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування (стаття 26 Закону).

5. Обмеження спільної роботи близьких осіб (стаття 27 Закону).

6. Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів (стаття 28 Закону).

7. Порухення Правил етичної поведінки.

Дисциплінарна відповідальність може бути застосована в залежності від конкретних обставин вчинення проступку та ступені вини особи.

Особа, яка вчинила корупційне правопорушення або правопорушення, пов'язане з корупцією, однак судом не застосовано до неї покарання або не накладено на неї стягнення у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, пов'язаними з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, або такою, що прирівнюється до цієї діяльності, підлягає притягненню до дисциплінарної відповідальності у встановленому законом порядку (обов'язково) (ч.2 статті 65 Закону «Про запобігання корупції»).

5) Цивільно-правова відповідальність: відшкодування матеріальної та/або моральної шкоди відповідно до Цивільного кодексу України.

б) Незаконні акти та правочини

Стаття 67 Закону України «Про запобігання корупції»

Нормативно-правові акти, рішення, видані (прийняті) з порушенням вимог цього Закону, підлягають скасуванню органом або посадовою особою, уповноваженою на прийняття чи скасування відповідних актів, рішень, або можуть бути визнані незаконними в судовому порядку за заявою заінтересованої фізичної особи, об'єднання громадян, юридичної особи, прокурора, органу державної влади, зокрема Національного агентства, органу місцевого самоврядування.

Правочин, укладений внаслідок порушення вимог цього Закону, може бути визнаний недійсним.

Підприємства, установи, організації, в якому працює особа, яка вчинила таке правопорушення, проводиться службове розслідування (ч.3 статті 65 Закону «Про запобігання корупції») з метою виявлення причин та умов, що сприяли вчиненню корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення або невиконанню вимог цього Закону в інший спосіб, за поданням спеціально уповноваженого суб'єкта у сфері протидії корупції або приписом Національного агентства рішенням керівника органу, підприємства, установи, організації, де працює особа, яка вчинила таке правопорушення.